

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-04-27
Besvaras senast
2026-05-06 kl. 12.00

Till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister Johan Britz (L)

2025/26:756 Äldre vattenrättigheter och moderna miljövillkor

Omrövningen av vattenkraften för moderna miljövillkor bygger på att äldre vattenverksamheter ska kunna föras in i ett modernt miljövillkorssystem. Syftet är att stärka miljöhänsynen och samtidigt skapa rättssäkerhet och förutsebarhet för verksamhetsutövare.

En central del av regelverket är att äldre rättigheter, såsom urminnes hävd, privilegiebrev eller andra särskilda rättigheter att förfoga över vatten, enligt 5 a § lagen om införande av miljöbalken ska jämföras med tillstånd i rättskraftshänseende. Tanken har varit att sådana verksamheter inte ska behöva prövas som om de vore helt nya, utan ska kunna omprövas och föras med moderna miljövillkor.

Samtidigt visar en aktuell mellandom från Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, mål M 3182-25, att det kan uppstå svåra gränsdragningsproblem. I målet erkänns en äldre rättighet grundad på urminnes hävd i viss omfattning, men domstolen bedömer samtidigt att rättigheten är så begränsad att den inte kan omprövas för moderna miljövillkor enligt 24 kap. 10 § miljöbalken. Det väcker en principiellt viktig fråga om risken för att äldre lagliga vattenverksamheter hamnar i ett rättsligt moment 22; de erkänns som historiskt lagliga, men kan ändå inte på ett ändamålsenligt sätt föras in i systemet för moderna miljövillkor.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister Johan Britz:

Avser ministern att vidta åtgärder för att säkerställa att vattenkraftsverksamheter som bedrivs med stöd av äldre rättigheter, såsom urminnes hävd, på ett rättssäkert och förutsebart sätt kan omfattas av omrövningen för moderna miljövillkor, utan att lagliga pågående verksamheter hamnar i rättsliga återvändsgränder?

.....

Joakim Järrebring (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren